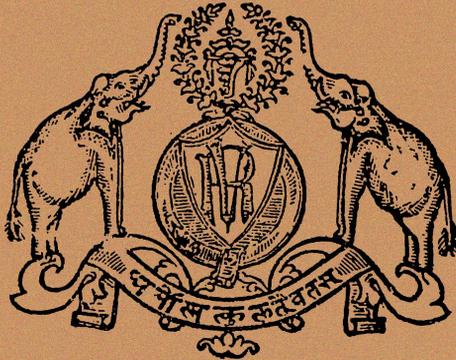

ശ്രീചിത്രോദയമഞ്ജരിഭാഷാഗ്രന്ഥാവലി.

ഗ്രന്ഥാങ്കം ൫.

ഭരതവാക്യം

കൃറേട്ടർ

കേ. സാംബശിവശാസ്ത്രികർ

പരിശോധിച്ചു്

മഹോന്നരമഹാമഹിമശ്രീശ്രീചിന്തിരതിരനാറു മഹാശങ്കുവൃതിരമനസ്സിലെ
കല്പനപ്രകാരം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതു്.

തിരുവനന്തപുരം:

കിരവിരാംകൂർ സക്കാർഅച്ചുണ്ടത്തിൽ അലുടിച്ചു്,

൧൧൦൯.

ŚRĪ CITRODAYAMANJARĪ BHĀSĀ SERIE,S

No. V

BHARATAVĀKYAM

EDITED BY

K. SĀMBAŚIVA ŚĀSTRĪ

Curator for the Publication of Oriental Manuscripts.

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF
HIS HIGHNESS THE MAHARAJA OF TRAVANCORE.

TRIVANDRUM:

PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS

1934.

All Rights Reserved]

ശ്രീഃ

ശ്രീമൂലാവനിപാലമൗലിമണിനാ
സംകല്പിതശ്രീരിവ
ശ്രീമൂലാത്മജനിസൃമാ സഹജയാ
ലക്ഷ്മിയാ ച സംഭാവിതഃ
സ്വാതിജ്യോതിരിവാദിതഃ സമുദിത-
ശ്ചിത്രാവതാരഃ സ്വയം
മാതന്താണ്ഡാഗ്രസരോ വിരാജതി മഹാ-
രാജഃ സ രാമാഭിധഃ.

ഭാസ്വപദ്മണ്ണമണിഃ പ്രവാളമുദുളാ
ശ്രുത്യാദ്യലങ്കാരിണീ
ശ്രീമദ്വേദവസുന്ധരാനവയശോ-
രാശിപ്രകാശാത്മികാ
ഉത്പല്ലസ്തകൃതിപ്രസാധനയുതാ-
മോദദാനദയ്ധിണ്ഡിമാ
ശ്രീചിത്രോദയമഞ്ജരീ സുമനസാം
സഖ് സപമജ്ജുന്ദോം.

കേ. സാംബശിവശാസ്ത്രി.

ഈ ഭരതവാക്യം ഒരു പുതിയതരം കൃതിയാണ്. മങ്ഗളാവസരങ്ങളിൽ വിനോദകോലാഹലങ്ങൾക്കിടയിൽ ആപത്തുകൾ ഉഴിഞ്ഞു മാറി സമ്പത്തുകൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനുള്ള ഒരു ചടങ്ങായിട്ടാണ് അമ്പലവാസികൾ ഇതിനെ പ്രയോഗിക്കാറുപതിവ്. രാജാക്കന്മാരുടേയും പ്രഭുക്കന്മാരുടേയും വിവാഹസന്ദർഭങ്ങളിൽ ഇതു നടത്തുക മൂന്നും ഇന്നും കേരളത്തിൽ കണ്ടുവരുന്നുണ്ട്. ഇതിനു കൂട്ടപ്പാഠകം എന്നു പേരുപറയാറുണ്ട്. ശുഭോദ്യാശംസിയാലു നാടകത്തിലെ ഭരതവാക്യസ്ഥാനത്തിൽ ഫലപ്പെടുകയാൽ ലക്ഷണയാ ഭരതവാക്യം എന്നുള്ളപേരു കൊടുത്തതായിരിക്കണം. അഥവാ ഭരതശാസ്ത്രപ്രകാരം അഭിനയിക്കുന്ന പാത്രങ്ങളെ ഭരതന്മാരെന്നു സങ്കല്പിച്ച് അവരുടെ വാക്യം ആകയാൽ ഭരതവാക്യം എന്ന് പേരിടുവാനും വഹിയായ്ക്കയില്ല. ഇതുകൂടാതെ—

“ശാസ്ത്രീ ഭരതനാമാഹം
ഭോഃ! സ്ത്രീസങ്ഗവിവർജ്ജിതഃ
ഗാതീ വിദ്യാഭിരക്തോസ്ത്രീ
ധാത്രാം സാക്ഷാജ്ജഗദ്ഗുരുഃ.”

എന്നീവിധം ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ തന്നെ ഭരതനാമധേയനായ ഒരു പാത്രം പ്രവേശിച്ച് പലേ പ്രധാനകാര്യങ്ങളും നിർദ്ദേശിക്കുകയാൽ ആ കണക്കിനും ‘ഭരതവാക്യ’സംജ്ഞയ്ക്കു ശേഷിത്വം ചിന്തിക്കാം. ഇതിലെ കഥാബന്ധത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെപ്പറ്റി മഹാകവി ഉള്ളൂർ, എസ്സ്. പരമേശ്വരയ്യർ അവർകൾ ഇപ്രകാരം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. “ഒരു നമ്പൂരില്ലത്തിൽ കാരണവനായിട്ടു ഒരു അപ്ഫനം കാര്യസ്ഥനായിട്ടു ഒരു ഇളയതും, ഉണ്ണികളെ വായിപ്പിച്ചാൻ ഒരു പിഷാരോടിയും, അപ്ഫൻ ഒരു നായർ പരിഗ്രഹവും ഉണ്ടായിരുന്നു. അപ്ഫൻ സാധു; പരിഗ്രഹം ഭരമുത്തത്; ഇളയതു കള്ളൻ; അങ്ങിനെ ഇല്ലംമുടിഞ്ഞു. വകാളനായ്ക്കർ എന്നു പറയുന്നതു് അപ്ഫനം, ഇട്ടിപ്പെണ്ണു പരിഗ്രഹവും, ഇളയതു കന്റിയനും, പരദങ്ങാടൻ(പരക്രോഡൻ) ഒരു നായർ വാലിയകാരനും, മാപ്പു ഒരു നായർ വിലിയകാരിയും ആണ്.” ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആവിർഭാവസങ്കല്പത്തെപ്പറ്റിയും മഹാകവി ഇപ്രകാരം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

“ഈ ഗ്രന്ഥം ഒരു വിദ്വാൻ ടി ഇല്ലത്തിന്റെ കഴുപ്പാടുകണ്ടു വാസനിച്ചെഴുതി അമ്പലവാസികൾക്ക് അഭിനയിക്കുവാൻ കൊടുത്തു. അവർ ഇപ്പോഴും കല്യാണം, പന്ത്രണ്ടാംമാസം ഈ അടിയന്തിരദിവസങ്ങളിൽ ഇതാടിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. സന്തതിക്കു വിശേഷം എന്നാണു് വയ്പ്പ്.”

ഈ ഭരതവാക്യത്തിന്റെ കർത്താവു് മേൽപത്തൂർ ശ്രീനാരായണഭട്ടതിരിയാണെന്നു് ഒരു കേൾവിയുണ്ടു്. എന്നാൽ കവിതാസ്വഭാവംകൊണ്ടു് ആ കേൾവിക്കു ഇടയുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. വാശേഷിച്ചു ഗുരുഭക്തനായ ഭട്ടതിരിപ്പാടു് തന്റെ ഗുരുനാഥനായ അച്ഛൻപിഷാരോടിയുടെ ജാതിയെ സ്വഗ്രന്ഥത്തിൽ—

(നേപഥ്യം)

“ഗ്രന്ഥക്കെട്ടു, മഷിക്കടുക്കു, കവിടിപ്പയ്ക്കൂറ, നാരായണം
വെള്ളാരപ്പൊടി, യോഗവട്ട, ഭൂസീതപ്പാഴ്ക്കൂറയും ഗോപിയും,
ഭജിയ്ചേർത്ത മഹത്തരം തുളസിയും,
രദ്രാക്ഷവും ഹാസകൻ,
ധൂർത്തഗ്രേസരവൈഷ്ണവായ് പനിവൻ-
സമ്മാനനായൻ തുലോം”

(പുറം ൧൭, ശ്ലോകം ൪൧.)

എന്നീവിധം ഒന്നുചൊണ്ടു് ആക്ഷേപിക്കുന്നതുപുല്ലേ.

ഈ ഭരതവാക്യത്തിലെ കഥകൾതന്നെ പ്രായേണ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കൂട്ടപ്പാഠകത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണം ഭാഷാപ്രകാശം എന്ന ഒരു മാസികയുടെ ഒന്നാംപുസ്തകത്തിന്റെ ൪-ാം ലക്കത്തിൽ കാണുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ രണ്ടിനും തമ്മിൽ വളരെ വ്യത്യാസം ഉണ്ടു്. മാസികയിലെ കൂട്ടപ്പാഠകത്തിന്റെ ആരംഭം—

“ഭക്താർത്ഥം ബലിദാനമേരൂപ്പതിനഹോ
പണ്ടുണ്ണിയായുഴിച്ചിൽ
ഉണ്ടായെന്നതുകേട്ടു ഞാനുമധുനാ
തത് കഥ കേറ്റു മുദാ

കണ്ടാലും മമ ഭാഗ്യദോഷമധുനാ
നിന്നെ സ്തുവന്ത്രേവരം
നിന്ദന്ത്രജനോപി മാം പുതിയട-
ത്തന്ദും രമാവല്ലഭ!”

എന്നു വിഷ്ണുസ്തോത്രപരവും ഇവിടത്തേതിൽ “ചന്ദ്രചൂഡം ഭജേഘോ” എന്നു ശിവസ്തുതിപരമമാകുന്നു. ആ ഭൃത്തേതിൽ കർത്താവ് പുതിയടത്തേതുക്കാരനാണെന്നു ഉഴഫിക്കാൻ തരം ഉണ്ടു്. ഇതിൽ അതില്ല. യോജിപ്പുള്ളടത്തുതന്നെയും പാഠഭേദത്തിന്റെ ഖമളം അസാമാന്യമാണു്. ഒന്നിൽ ഇടുണ്ണിയാണെങ്കിൽ ആ സ്ഥാനത്തു് മറ്റൊന്നിൽ കനിഷ്ഠനായിരിക്കും പാത്രം. ഒരിടത്തു് ഭരതശാസ്ത്രികു പ്രവേശമേ ഇല്ല. മറ്റൊരിടത്തു് ഭട്ടനും അതുപോലെതന്നെ ഇവപ്രധം ചിന്തിച്ചാൽ രണ്ടിലും തുല്യപാത്രങ്ങളും ഭിന്നപാത്രങ്ങളും കാണാവുന്നതാണു്. അവസാനം രണ്ടിലും നാമഭേദത്തിൽ നായ്ക്കുരെക്കൊണ്ടു്തന്നെ യാണെങ്കിലും പ്രസ്തുതഭരതവാക്യത്തിൽ, ഭാഷാപ്രകാശത്തിൽ നിന്നും ഒരു മാപ്പയുടേയും ഒരു നായ്ക്കുരുടേയും പ്രവേശം കൂടുതലാണു് അതും സംസ്കൃതത്തിലാണു കലാശം. ഒടുവിൽ ഭരതവാക്യം എന്ന ആവാവും ഭരതവാക്യത്തിൽ കൂടുതലാണു്. ഇത്രയുംകൊണ്ടു്, ഇവചിലേതെങ്കിലും ഒന്നു പ്രകൃതിയും മറ്റൊന്നു വിവർത്തവും ആയിരിക്കണം എന്നു തോന്നുന്നു. ഇതുസമ്ബന്ധിച്ചുള്ള നിശ്ചയം വേറെ സജാതീയമാതൃകകൾ നോക്കിവേണ്ടതാകയാൽ തല്ക്കാലം അതിലേയ്ക്കു് ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. ഏതായാലും അപൂർവമായ ഒരു ഛായകൊണ്ടു ഭാഷാപ്രണയികൾക്കു് കുതുഹലം ജനിക്കത്തക്ക വൈഭവം വിചാരിച്ചു് ഇതു പ്രസാധനീയകോടിയിൽ പ്രവേശിക്കപ്പെടു എന്നേയുള്ളു.

ഈ ഭരതവാക്യത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനു് ആസ്സഭമായ മാതൃക ബ്രിട്ടീഷ് മലബാർ, കൂടല്ലൂർമനക്കൽ ബ്രഹ്മശ്രീ ബ്രഹ്മഭട്ടൻ നമ്പൂരിപ്പാടു് അവർകളുടെ ഗ്രന്ഥശാലയിൽ നിന്നു ലഭിച്ചതാകയാൽ അദ്ദേഹത്തോടുള്ള കൃതജ്ഞതയെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു് ഇതിനെ മഹാജനസമക്ഷം അവതരിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

കേ. സാമ്ബശിവശാസ്ത്രി,
കൃതേട്ടർ.

ഭരതവാക്യം.

മല്ലാക്ഷീണാം നികേതങ്ങളിലവശമുഴ-
 നിങ്ങനേ ചിത്തമേ! നീ
 വല്ലാതേകണ്ടു കാലം കളയരുതായി! തേ
 നല്ലതേ ചൊല്ലുവൻ ഞാൻ;
 കല്യാണീമദ്രികന്യാം തിരുമടിയിലമോ!
 ചേർത്തുകൊണ്ടാത്തമോദം
 മെല്ലേ കൈചാസശൈലേ കനിവൊടു മരുവും
 ചന്ദ്രവൃന്ദം ഭജേമാഃ.

൧

കല്യാണശ്രീനികേതം കനിവൊടു മനസാ
 ഭൂമിയദ് ഭൂഷിതം(?) നീ
 തുല്യേ സപ്തേഭൃതല്ലേ ശയനമനുദിനം
 പങ്കജാക്ഷം ഭജേമാഃ.

൨

ഇപ്പോഴിബ്ഭവദീ ച ദർശനമഹാ-
 മങ്ഗല്യമുണ്ടാകയാൽ
 നില്പോന്നിസ്സകൃതം മദീയമിനിയും
 കണ്ടീടുമിഷ്ടം ജനം
 ചൊല്ലൊങ്ങുന്ന ചകോരദർശനമയം
 കല്യാണമെത്തീടിനാ-
 ലിപ്പാരിൽ പ്രിയസദഗമങ്ങളടനേ
 കാണുന്നിതല്ലോ ഞാനും.

൩

അപിചോത്തരദേശാഭാ
 നാഭോന്ദ്രയതേ സഖേ!
 അതിശോഭിച്ചുകാണുന്ന
 ഭൂരാദാഗമനം ജനാഃ.

൪

നേരേ മുടായ് വരുന്ന പനിമതി വിഷമാ-
 ഹാരമേററംപെടുന്ന
 കൂരമ്പാം കങ്കമച്ചന്ദനമയി! ദഹന-
 ണന്നെ കേളീനികേതം
 മാരൻതൻറ ശരത്താൽ മരണമിഹ വരും
 ചെറു നിന്നെപ്പിരിഞ്ഞാൽ
 കാരുണ്യം ദേവി കാന്തേ! കനിവൊടു മദനൻ-
 താൻതൊഴും ധന്യശീലേ!

൫

പരശ്ശോധഃ—

മാമാങ്കമടുത്തു, മന ? ല)നാടൊന്നു കലുങ്ങി,
 മാലോകരും വന്നു, മുളവെട്ടിക്കുടിൽകുത്തി,
 പൂക്കച്ചകൾ പൂണ്ടുള്ളൊരു പൂതേവരും വന്നു
 പൂവേ പൊലിച്ചുവെച്ചു പൊലിപ്പൂവെ. (?)

൬

കനിയുഃ—

എന്തേ നീ; അപിചോത്തരദേശാത് പുനഃ.

എന്തെന്തിപ്പുപൊലിക്കുന്നതു സകലകമാ-
 മോണമോ, ചേണലാവും
 ചെന്താർവാണക്ഷിതീശൻവരവിനിഹ തുട-
 ത്തും നടത്തോ; ന ജാനേ
 പൂന്തേനാംവാണിമാരും ചില സരസരമായ്
 വേല കാണാൻ പുറപ്പെ-
 ടുന്തമോദേന പോകുന്നളവിളകിന കോ-
 ലാഹലോല്ലാസമോ താൻ?

൭

ന്ത്യായപദഃ—

വന്വേദമച്ചോട്ടകുടത്തി നേരേ
 വിണ്ണോർകലത്തിൽ കടർമാലയെല്ലാം
 അണിഞ്ഞു സൌഭാഗ്യപുമാൻ വരുന്നെൻ-
 വകാളനായ്കർപ്രവരൻ പ്രസിദ്ധൻ.

൮

ഭരതഃ—അർത്ഥം.

പൂക്കോദണ്ഡവ്യരിയതു ഭവാൻ കശ്യപതീമണാളൻ
കണ്ടീജ്യാലാകലിതവപുഷം തപാം ന മേ പേടിരസ്തി
പേടിഷ്യേമം മുറുകേ നം(?) പ്രത്യമം നോപെ ഉശപ-
ന്നനച്ഛൻ(?) മണിരചികവന്റോരുതനപംഗികണ്ടേ(?) ഹ റ്

കനിയുഃ—

ധരിച്ചുകൊണ്ടൻപൊടു വിദ്യയെല്ലാം
മറിച്ചൊരർത്ഥം പറയുന്ന വിദ്വാൻ
സ്മരിച്ചു രക്ഷയ്ക്കു നമുക്കൊരീശൻ
ചരിത്രമല്ലം വദ മാമിദാനീം. ഹ റ്

ഭരതഃ—

മാറാപ്പുകെട്ടിത്തലയിൽ ചുമക്കും
മാരാരിതന്റേറ മകനഗ്രജൻതാൻ
കരിമ്പടക്കെട്ടിഹ കക്ഷഭാഗേ
ചുമന്ന വിരല്ലാ! തുണയാകവേണം. ഹ സ

വിഷ്ണുവന്ദൻ, നൈറീമേൽക്കണ്ണൻ,
വില്ലുകുന്നച്ചനായവൻ
മാക്കാലീശപരണാണൻതാൻ,
രക്ഷിപ്പുതാക ഞങ്ങളെ. ഹ റ്

നായായാൽ—ഹേരംബമാതസ്തണ്ണക ഇത്യാദി.

കനിയുഃ—

വിദ്വേത്ത മുൻപുള്ള ഭവാനിദാനീം
പദ്യം ചമയ്ക്കേണമൊരുത്തരെക്കൊ-
ണ്ടല്ലെവ കാലംകളയാതെ നോചേത്
സദ്യോ ഭവാനെബുഹമാനമില്ല. ഹ വ

ഭരതഃ—

ആരെക്കല്പനയാക്കീട്ടു
ചമപ്പു പദ്യമദ്യ മേ
ചാരണീകും ഭവന്തം ശപ-
ഹിന്നേയ വാകടിനന്യാ (?) ഹ ണ

ആറാനനത്തന്ത തൃതീയകണ്ണിൽ
 പൂച്ചാപനെച്ചുട്ടുകളഞ്ഞശേഷം
 പേടിച്ച ഭൂയോർവി സുതാമണാമുൻ
 ഇടുണ്ണിയാകീട്ടിഹ തം ചകാര. ൨൦

ക്രൗഞ്ചം സ്രീഷു, കൃതജ്ഞതാ ശൂനി, കവയ
 നൈലന്ദ്ര,മജ്ഞേ ധനം,
 ധമേമ ഭദ്രഖ,മഘേ സുഖം, ഗവി പയഃ,
 ക്ഷാരം സമുദ്രോച്ഛിതം,
 ദൈർദ്ധ്യം വൃപതൌ, കൃശേ സമുഖതാ.
 ചായുർദ്ദമേല്ലം വൃണാം
 ഇത്ഥം ധാതുരകൌശലം കഥയിതും
 നാഹം ബുധശ്ശ...വൻ. ൨൧

തനിക്കുതാൻപോരികകൊണ്ടു ചെന്നവ-
 ക്കനതമമെല്ലാം പെടിയായ വിക്രമൻ
 ജനത്തിൽമുമ്പുള്ളൊരു നായ്ക്കർവീര്യമി-
 ന്നിനക്കുമോത്താലെളുതല്ല ചൊല്ലുവാൻ. ൨൨

മന്മഥന്നമ്പു കൃഷ്ണിക്കും കരുമാൻ വടുവൻ തഥാ
 ആനനംകണ്ടു പേടിച്ചു ഗിരീശമുകളിൽ ഗതഃ. ൨൩
 കറുപ്പു സർപ്പാങ്ഗമുടുപ്പതിന്നും,
 കറുപ്പുതന്നേ ബത! തിമ്മതിന്നും
 കറുപ്പുവേടം മടുവാളുമോത്താൽ
 കറുപ്പുകെട്ടുന്നവർകാത്തനേഷഃ. ൨൪

പരക്രോധഃ—

ഉപ്പിൽകിടന്നുടലഴിപ്പൊരു മുത്തപ്രാരാ!
 തക്കത്തിൽവന്നു പറവായ്ക്കു തുഴിച്ചു വാക്കും
 ഇപ്പോഴിതിന്നു പിടിപെട്ടു വരിഞ്ഞുകെട്ടി-
 ഞ്ഞെക്കേപ്പറത്തു വടുമെന്നതറിഞ്ഞു ചൊല്ല. ൨൫

ഭരതഃ—

മീശയാ ശോഭതേ മൂന്നാ,
 മൂന്നയാ മീശയും തഥാ
 മീശയാ മൂന്നയാ ചൈവ
 ഭവാനേറം വിരാജതേ.

പരശ്ശോധഃ—

പത്തും മുപ്പതുമിൻപതും വിലപെറും
 വാൾകൊണ്ടു വെട്ടീടിനാൽ
 വാപോകാതെയിരിപ്പാൻ (?)മടുവാറും
 നല്ല പരങ്ങോടൻ;
 പൂക്കച്ചയ്ക്കൊരുമുണന്നാലു തിവതം
 ചെല്ലമ്പൊഴൊപ്പംകെടും
 പാകുംകാണു, കറുപ്പുകച്ച മുഴിയു-
 മ്മാറില്ല മാലോകരേ!

൨ ൭

ഭരതഃ—

കവറണിമുലയൊട്ടീ കാമമില്ലാതപൊട്ടീ
 സുഭഗരണകിൽ ഞെട്ടീ ഭൃഷ്ടരോടിഷ്ടമാട്ടീ,
 അശനത പരവട്ടീ താൾതകച്ചീരക്തട്ടീ
 അഴുകിന വഷൾകാട്ടീ മാപ്പ നായ്ക്കുന്തപനിഷ്ടീ.

൨ ൮

മാപ്പ—

പ്രാരോടിവന്നു കവിക്കെട്ടിന ചിത്രമെല്ലാ-
 മങ്ങേറ്റുറത്തു കമരച്ചുന പോമിളേതെ
 നമ്മാണ,കേൾപ്പിനെരതിശ്ശാരപിപ്പിരായം
 എന്നോളമില്ല ചുയ ചക്കരയും കരിമ്പും.

൨ ൯

ഭരതഃ—

മഞ്ഞാളവാക്കുമൊരുനോക്കുമയഞ്ഞതാറും
 ചാഞ്ഞാർന്നോരു നടുവും കടയും ക്രമേണ
 പാഞ്ഞീടുമാറു മലരമ്പനമാഴിമാതും
 താങ്ങുന്ന മാപ്പ കറച്ചുൽ മുറമേറെനന്നേ(?)

൩ ൦

മാപ്പ—

പൽച്ചുൽകൊണ്ടു കിളച്ചുതല്ലിന നിലം
 മെല്ലൊന്നടിച്ചീടിലാ-
 മച്ചോ! മുറമടിപ്പതിന്നു തുനിയു-
 മ്പോഴേ മയറീടുമെ,
 എച്ചിക്കുപ്പ ചവറുകുന്നു ചരലും
 തെറെന്നടിച്ചീടുവാൻ
 കററിച്ചുലിന്നു സാമ്യമൊന്നുപരവാൻ
 കണ്ടീല മാലോകരേ!

൩ ൧

മൂത്രം വിഴ്ത്തുവതിന്നൊരുത്തനൊരുനാൾ
 പോകേണമെന്നാകിൽ മു-
 ന്നേത്തംവിട്ടു മുഖത്തുനോക്കി ഹരിരി-
 ത്വച്ചായ് ഗച്ഛേത്യഹം;
 ബാഹ്യസ്യാപി ഹരിദപയം; ത്വദിതി വ-
 ന്നീടൈന്നു കേട്ടാലവൻ

ശീഘ്രം ദൂരതാകയാനസമയാ-
 ലാൽ വന്നസൗ വിദ്യുതേ..

൩൯

അക്കാലത്തൊരു ബാലകൻ ഹരിരിതി
 പ്രോക്തപാ ഗതോ മുത്രീതും
 സ്ഥിരപാ മുക്കുകൊണ്ടു മുൻപിലുടനേ
 വന്നു ശക്രനീറ്റമം;
 എന്തിപ്പോഴിനിവേണ്ടതെന്നവശമാ-
 ഗത്യാഹു ചൊല്ലുവിധൗ
 ചിന്തിച്ചേനഹമേറവും വിവശധീ-
 സ്തസ്മിൻ മഹാസംശയേ.

൪ ൦

സംശയം തീർത്തുകൂടാത്തു
 ചോദിച്ചേനഹമഗ്രജം,
 വിചിന്തൻ മേധയാ കാർഷ്-
 മുചേ മാമേവമഗ്രജഃ.

൪ ൧

“ഹരൗ ഹരിരിതി പ്രാപ്തേ
 മധ്യേ ശൌചം വിധീയതേ
 ദ്വാദശാബ്ദമിദം തസ്യ
 പ്രായശ്ചിത്തം വിധീയതാം.

൪ ൨

അസ്തി മ്യേസ്യ ബുഹദ്ഗ്രന്ഥം
 പൂർവ്വിസ്തായ് നിർമ്മിതം;”
 ഇത്യാകണ്ഠ്യാഗ്ര(ജ)വ(ചോ
 ത?ചസ്തു)ത്തഥാ കൃതവാനഹം.

൪ ൩

നാലഞ്ചനാളുണ്ടു മടി... മുപ്പായ്
 കാലംകഴിക്കുന്നു വിനോദവീനം;
 ശീലംതകം തച്ചലൊടാരൊടെന്നാ-
 ലോലുന്ന സാരസ്വമര!നുവേണ്ടു?

൪ ൪

ചാരിലുള്ള മടവാർകൾവന്നിഹ നിറഞ്ഞു-
 കൂടിയതിലാരുപോൽ
 സാരമായ സരസതപമുള്ളവളറിഞ്ഞു-
 പോരിക സഖേ ! ഭവാൻ
 വീരകാമിനി മനോഹരാംഗികളിലായ്തു-
 യായ മധുരാധരീ
 വാരിജാനന സുശീലയാകമവൾ കാൽ-
 മിന്നിതിനു സാംപ്രതം.

ര് ൭

സാരസ്വത്തിനു മുന്മിൽവേണ്ടതു സഭാ
 ദാക്ഷിണ്യമെല്ലായിലും
 ചാരിത്രം സരസജ്ഞതാ പ്രിയകഥാ--
 ഹാസ്യാദിസംഭാഷണം
 മാധുര്യം ച മനോജ്ഞതാഗുണഗണ-
 പ്രാഗല്ഭ്യയെല്ലങ്ങളും
 ജാരസ്യാഭിമതജ്ഞതാപി നിതരാം
 വേണ്ടുന്നതീ യോഷിതാം.

ര് ൩

ഇന്നും വേണ്ടതു ചൊല്ലുവൻ ഗുണഗണാൻ
 (നി)ന്നിദ്രാശം സഭാ
 കന്നേലുംമിഴിമാർക് പാക്കിലനിശം
 വേണം മുദുസ്നേരതാ
 തന്നെത്താൻ ബഹുമാനിയായ്തു പുരുഷേ-
 ഷപത്വന്തസൈന്യമാദ്യം
 സന്നാഹം രതികേളിതന്നിലിവതാൻ
 സാരസ്വസർവ്വസ്വമാം.

ര് ൭

ഭരതഃ —

സാരസ്വമേരുന്ന നതാംഗിമാരിൽ
 ചാരിത്രമേരുന്നവളെത്തിരഞ്ഞെൻ
 ചാരത്തുമേവുന്നിവളോടു തുല്യാം
 പാരിങ്കലന്യാം നഹി ദൃഷ്ടുവാൻ ഞാൻ.
 പ്രാരോടിയപ്പാ! കുറവിലല്ലെനിക്കോ
 ചാരത്വമുണ്ടഞ്ചുമുറംനിറച്ചു
 പോരിൽ തരുന്നണ്ട നെയിത്ത്യാർതൻ
 ചാരത്തുചെല്ലട്ടെയതിന്നിളേതും.

ര് ൮

ര് ൯

മുന്നാഴിനെല്ലിത മുറത്തിലൊരാമീനം
 സാരസ്വതായതു നിനക്കതിനാടുവാനോ
 കള്ളംകടിച്ചു മധുമാംസവുമുലരിക്കും
 ക്രോഡൻപരൻ വരുമെന്നിരിക്കിവ ചൊല്ലവല്ലേൻ. ൫൦

പരക്രോഡഃ—

പ്രാരോടിയച്ചുനിവളോടു നിനയ്ക്കുവേണ്ടോ
 ഞാനുണ്ടിവരുകമത്രമാം കിതവും?കൊടുപ്പാൻ
 എന്നോടൊളിച്ചിവളെ നിങ്ങൾ കളിച്ചുവെങ്കിൽ
 എന്നാണെ ഞാനനുവദിക്കുമെന്നിരിക്കുവേണ്ടി. ൫൧

കനിയുഃ—

കോകിലാലാപി(നം ? നീം) കാണാ-
 ണ്താകലം മേ മനോ ഭവാനൻ;
 സാകമസ്യാ ദിദൃക്ഷാത്ഥം
 പോകതാമെങ്കിലിപ്പൊഴേ. ൫൨

ഭരതഃ—പോക.

കനിയുഃ—

സാരസ്വലീലാസു പൊരുന്നവൊന്നോ
 സാരം മുനീനാം ഭൂതിതാനുലേചം?
 മാരസ്വ വൈരിക്കിതുകൊണ്ടു തന്നേ
 മാറാതവണ്ണം തിരുവുള്ളമുണ്ടാം. ൫൩

ഭരതഃ —

കരിമ്പുവില്ലായതു മന്മഥനു
 വളം കരിമ്പിന്നു വെളുത്തവെണ്ണീർ
 വില്ലിൻബലേനൈവ ശരസ്വ വേഗം
 ശ്രുങ്ഗാരിണാം ഭൂസു തതഃ പ്രശസ്തം. ൫൪

കനിയുഃ—

പാഞ്ചാചിതാനോ രതിദേവിതാനോ ?
 പൂഞ്ചായൽനല്ലാം മമചന്തിതാനോ?
 ഇന്ദ്രാണിതാനോ ഗിരികന്യതാനോ ?
 ചന്ദ്രാനനേയം നനു ലക്ഷ്മീതാനോ? ൫൫

ഇടി—

മയനോ ഞ്ഞമണഞ്ഞോ
 മഹമഹനോ ഉരസി കളിപ്പസിയ്യുച്ഛോ
 ഗിരിസോ ഞ വിഷമണയനോ
 കോണു ഞ ജാണു മനോഹസോ പുരിസോ. ൫൬

ആരയ്യോ ! ഹന്ത ! നില്ക്കുന്നതു? മടവർമണേ !
 ഞാനെടോ, വാടകേശൻ
 ദൂരത്തെത്തങ്ങു നിന്നേച്ചതു? കളി വെറുതേ
 സ്വസ്ഥനായ് നിന്നുപോയി
 ചാരത്തല്ലായ്യിലുണ്ടാമെരപൊരി,മതയു-
 ഞോമലേ ! ഭാഷിയാതേ;
 പോരും കൊഞ്ചാതെ വഃയെന്നരികിൽ; അമിയുമെൻ-
 പോററി ! ഞാനോ വരുന്നേൻ. ൫൭

എന്തിപ്പോഴിഹ ചന്തമേറിന ഭവാൻ
 സന്തുഷ്ടനായ് വന്നതും ?
 വെൺതിങ്കൾപ്രഭവെന്നകാന്തിവദനേ!
 നിന്മേനി കണ്ടീടുവാൻ ;
 ചെന്താർബാണസമാനനായൊരു ഭവാ-
 നെന്തോന്നിലാകാങ്ക്ഷിതം
 പന്തേലുമുലമൊട്ടു പൂൺമതിനെടോ!
 താത്പര്യമെന്നോമലേ! ൫൮

തെരിഞ്ഞു നല്ലോരു കരിമ്പടം നീ
 പറഞ്ഞോടാ! ചേർത്തു വിരിക്ക വേഗാൽ.
 സ്മരണവേണ്ടും കുതുകാഭിലാഷം
 പറഞ്ഞിരുന്നാലുമഹോ! ഭവാനും. ൫൯

പരക്രോധഃ—

ഇരിപ്പതിന്നുള്ള കരിമ്പടം ഞാൻ
 വിരിപ്പിന്നൻപൊടൊരുവെട്ടുവോൾ
 അടിച്ചുകോരിപ്പരിചോട്ടു മാപ്പേ!
 തളിച്ചുകൊള്ളണമതിന്നുമുൻപേ.

കുറിപ്പ്:—

നിൻകയ്യായതു കോമളം, കരികര
 പ്രായം തവോരുദയം
 കേശം ചെമ്പകമൊട്ടുചേർന്നുരുതരം
 സൗരഭ്യമാലംബതേ,
 നാദം കിന്നരിയോടുസന്നിഭമഹോ!
 തനപങ്ക്തി! മധ്യാങ്കുര-
 ശ്രീയില്ലെന്നുപരീയതേ കിമപരം
 വാച്യം കുരങ്ങ്ഗേക്ഷണേ!

൩൧

ഭരത:—

പട്ടിണിയിട്ടൊരു പുഷകന
 മുഷ്ടതയായിട്ടു ചോദ മുഷി.കുന്
 ഇട്ടീ! കുമാരനിഷ്ഠാ
 ഇട്ടിപ്പെണ്ണേ! നമുക്കു തരമിതിൻ.

൩൨

കുറിപ്പ്:—

വട്ടപ്പോർകൊങ്ക പുഷ്പീലധരമതു നക-
 ന്നീല ഞാനത്രയല്ല
 ഇഷ്ടത്തിൽ തയ്യലോടേ പലദിനമൊരുമി-
 ച്ചുങ്ങിരുന്നീലസൗ ഞാൻ;
 ഇട്ടിപ്പെണ്ണിൻമുഖാഃകോരുഹമൊരുദിവസം
 കാണുകൊണ്ടെന്നെ മാറൻ
 കൊട്ടിക്കൊല്ലുന്നിതയ്യോ! ശിവശിവ! മതിവാ-
 രാസ്തുതിനെന്തു ചെയ്തു?

൩൩

നായപദ:—

എന്തെന്തു ബന്ധമുടനേ തുടരാതവണ്ണം
 പൂന്തേൻപൊഴിഞ്ഞമൊഴി! നിങ്ങളിലുള്ള വാർത്താ?
 വെൺതിങ്കൾവെന്ന സരസതപമശേഷരമ്യ-
 മെന്തൊഴി! താമരമലകൾ ചൊറുക്കയില്ല.
 സാരസ്വതത്രേ വചിയു വധുനാം
 പോരാ വിശേഷിച്ചു ഭവത്പ്രിയായാഃ
 ചാരുതപമോത്തിട്ടിതുമുലമത്രേ
 പഠഞ്ഞു ഞാനിന്നനുകൂലഭാവം.

൩൪

൩൫

നായ്ക്കർ—

പറഞ്ഞതൊക്കും കമനീയനേത്രേ!
സാരസ്വതമല്ലോ വലിയ വധുനാം
ആരാണമെന്നാലിതിനായ് വരുമ്പോൾ
വീരോധമെന്നാലൊരുനാളുമില്ല.

നൃനൃ

(ദണ്ഡകം?)

ഇട്ടി—

അന്നംവിളമ്പിയതു മുൻപിലിരിക്കുവേതാൻ
പിന്നെബുദ്ധവാൻ പറവതെന്തു വിശപ്പുകൊണ്ടോ?
എന്നാലിതിന്നു തടവെന്തു? നിനച്ചുതെല്ലാം
ചൊന്നാലിതിന്നു കഴിവുണ്ടിഹ വേണ്ടുവോളം.

നൃ ൭

കനിയ്യുഃ—

നൽക്കൊങ്കമൊട്ടു പുണരാൻ വശമല്ലയാഞ്ഞെ-
ന്നുകൊമ്പിൽ മാതൃശരമേറു വശംകെട്ടുന്തു:
അർക്കൻമറഞ്ഞണിമതിക്കല പോന്നുദിച്ചാ-
ലിക്കൊങ്ക ഞാൻ തരുവനംബുജബാണനാണേ!

നൃ ൮

കനിയ്യുഃ—

ചിരകടിനിനദംകൊണ്ടുംബരാന്തം മുഴക്കി-
പ്പരിചിനൊടരയന്നം വാഴ്കയാ ലിനളിന്ത്യാം
സരസിജമധുവുണ്ണു ചഞ്ചളീകക്കിടാങ്ങൾ-
ക്കൊരുദിനമൊരുനേരം ചെന്നുപോരാൻ പ്രയാസം. നൃൻ

ഇട്ടിപ്പെണ്ണ്—

ജലനിധിയിലിറങ്ങിച്ചെന്നു പോരുന്നിതല്ലോ
പലജ,മതുവിചാരേ പേടിയാവോന്നു താരം;
ചിലതിരകൾകളിച്ചും ചെന്നുപോന്നും തിരഞ്ഞും
തിരകൾതരമറിഞ്ഞാലില്ലതാനും പ്രയാസം.

൭ ൦

കനിയ്യുഃ—

നായിക്കരിപ്പോഴുകത്തുവേണ്ടാ
നായമ്മ ചേരാ, രസികസ്വഭാവേ

നായ്ക്കർ—

നായെന്നതൊക്കും പുനരിട്ടിയുണ്ണീ!
മൂന്നാമതെന്നേ തവ ഭേദമുള്ളൂ.

൭ ൧

ഭരതഃ—

ഉഴക്കരണ്ടാടിയതിട്ടിയുണ്ണീ!
 പിഴച്ചുപോയി തവ നാവുകൊണ്ടു്;
 പരിഭ്രമിച്ചാൽ പുനരേവനം കേൾ
 കുറപ്പിനും കുത്തു പിഴച്ചുപോവും. ൭൨

ഇടുണ്ണിയെന്നോ വെറിയന്നു നീളെ -
 കടുണ്ണിയെന്നോ ബത! നാമധേയം?
 പൊട്ടിക്കിവരുകുങ്ങിവനോടണഞ്ഞാൽ
 കിട്ടുന്നതെന്തെന്നറിയേണമിപ്പോൾ. ൭൩

നായ്ക്കർ—

ഇല്ലംവിററിട്ടു മേന്മേലഴകിനൊടൊഴുത്തു-
 റൊട്ടു പൂഞ്ചേല കൊണ്ടേൻ,
 ചൊല്ലാന്നീടുന്ന പൊന്നിൻതരിവള കടകം
 താലിയും നല്ലിനേൻ ഞാൻ,
 കന്നൽക്കണ്ണാൾക്കിവരുകുങ്ങിതമൊടു പനിനീ-
 ക്കുപ്പി നൂറൊട്ടു കൊണ്ടേൻ
 എല്ലാമെന്നെത്തദാനീം കളവതന്നുടനേ
 ഹന്ത! കൈക്കൂലിയായി! ൭൪

ഭരതഃ—

നെയിത്തിയാക്കെന്തു ഭവാൻ കൊടുപ്പൂ?
 ഉടുപ്പതിന്നോ ബത! തേപ്പതിന്നോ?
 കുഴിച്ചു മച്ചിൽ പരിചോടു വെച്ചി-
 ട്തീന്നെടുക്കാതെ ഭൂജിപ്പതിന്നോ? ൭൫

നായ്ക്കർ—

ഇന്നിന്നു നാളെയിനി നാളെയിവരുകു നമ്മോ-
 ടുണ്ടായ്യാതം കരുണയെന്നു നിനച്ചിരുന്നേൻ;
 നമ്മേ ഭയാവു പലജാതിയുമില്ല പാർത്താൽ
 വെച്ചിങ്ങു വാങ്ങു, മനമേ! കനവുംകൊടാതെ. ൭൬

കനിയുഃ—

പെരുത്ത തിക്കാരമിരിക്കയോ? നീ
 പുറത്തുപോ; വെട്ടു പൊറുത്തുകൊള്ളും;
 നിനച്ചുതല്ലേതുമനതമമെല്ലാം
 എനിയ്ക്കുവന്നേനിതു ദൈവയോഗാൽ. ൭൭

ചൊല്ലൊണ്ടു നായ്ക്കർ കലചിക്കിലിരുന്നുകൂടാ
 ഇക്കണ്ടവർക്കു ഭൂമി, തന്ത്ര മനുപ്രസാദം
 ഉദ്യോഗമാന്ദിപരഞ്ഞിഹ ചേർത്തിടേണം
 വിദ്യാപ്പിഷാരവടി സർവ്വിദശ്ശനല്ലോ! ൭൮

ഭരതം—

മത്തേതേതൊടു, മഗ്നിയ പ്പുകളൊടും,
 പൃഥ്വീശനോടും, തഥാ
 മത്തേഭാടനമാരൊടും വിഹരമാ-
 പത്തേവനം നിണ്ണയം;
 ഇടുണ്ണിക്കിതബലമെന്നഹമഹോ!
 മുൻപേ പറഞ്ഞീടീനേൻ,
 ഇട്ടിപ്പൊണ്ണൊടു നായ്ക്കരേ ത്വടീതി ചേ-
 പ്സാൻ വേണമിപ്പോഴഹം. ൭൯

വീരൻ! ശ്രണോതു! തവ ഭായ്കു കരഞ്ഞു ചൊന്നാ-
 ളാരായ്തിന്നു പരമെന്നൊടു രാജനീതൈ;
 ഭായ്യാവിയോഗമരുതെന്നൊരു ഗ്രന്ഥമസ്തി;
 ചോരിനു ദേവനികൃഷ്ടാ ചതുരങ്ഗർഭശൈ. ൮൦

മറിഞ്ഞുവീണാൾ ഹൃദി ബോധഹീനം
 പറഞ്ഞു പേവാണി, തളന്നിതങ്ഗം,
 മടങ്ങിയിടുണ്ണി, വികമ്പമിപ്പോ-
 ഉണങ്ങണം ചെന്നു പയോഗഭസേവ. ൮൧

ഇട്ടിപ്പൊണ്ണം—

എന്തിന്നെൻകാന്തനെന്നോടിതിപഴതെ പിണ-
 ങ്ങുന്നു ബന്ധം വിനാ? ഞാൻ
 ചിന്തിച്ചേനല്ല, പൂണ്മാനൊരുവനെയിളയേ-
 തിന്നെയോപേക്ഷയല്ലോ ;
 ബന്ധുത്വം തമ്മിലുണ്ടാകിലുമയി ദിനപൻ
 ബന്ധുവാമംബുജശ്രീ
 വെണ്തീർക്കുകാശകാണാൻ പെടുമതു വിരിയ-
 ന്നീല ഞാനെന്നചോചെ, ൮൨

നായ്ക്കർ—

ഇല്ലേതും കലഹം നമുക്കു വിഷയേ
 കല്യാണി! പണ്ടേ നിന-
 ക്കല്ലൽപ്പാടു പിണഞ്ഞിതെന്നു ഭരതൻ
 ചൊല്ലാൻവൻ ചൊല്ലിനാൻ
 മെല്ലെപ്പോയിതകൊള്ളുവാൻ പട്ടവ ഞാൻ
 എല്ലാം തരുന്നേൻ നിന-
 ക്കെല്ലാം സുഖമായിരുന്നു കതുകം
 ചൊല്ലീടവേണം സദാ.

ഭരതഃ—

അൻപോടെ പാക്കിലിനിമേലിലനത്ഥമുണ്ടാം
 മുൻപേ ഗമിക്കണമഹത്തിനിതമ്പലത്തിൽ;
 തന്മൂവരുകിൽ മമ സോദരി പാണുടിച്ച
 യന്ത്രദീഭിരേവ വയർ വായസി കമ്പയാക്കും. വ ൪

നായ്ക്കർ—

അന്യോന്യമുള്ളവർ പിരിഞ്ഞിഹ പോകമാകിൽ
 പിന്നെസ്സുഖം വരികയില്ലയിരിപ്പിൽ വിദ്വാനു
 നിന്നോടുകൂടി നടകൊടുക്ക വഴിക്കു നന്നേൻ-
 തമ്പട്ഗി! നാം സകലരും നടകൊടുക്ക വേഗാൽ! വ ൫

കനിയുഃ—

മനസ്സു ചേർന്നുള്ളവർ പോകുമപ്പോൾ
 കനത്തപീഡയെവ ഭവിക്കുമേവനം?
 എനിക്കു മറ്റും സഭയിങ്കൽ വിദ്വ-
 ജനപ്രസാദായ ചരിക്കവേണമെ? വ ൬

ഇതഥം നാരീജനാലോകനവചനമുഖാ-
 സംഖ്യന്മാരസ്യമെല്ലാ-
 മെത്തും ചെയ്യാനതെങ്കിൽ ഫലിതമിതിഹ ലോ
 കസ്യ സൗഖ്യം സഖേ! നഃ
 ചിത്തം, നാരായണങ്കൽ സതതമിദമുറ-
 ളിച്ചു ചെയ്യേണ,മെന്നാൽ
 തത്തപജ്ഞാനം ഭവിച്ചുൻപൊടു ചരമവിധേയ
 മുക്തിയും വന്നുകൂടും. വ ൭

(തതഃ പ്രവിശതി പിഷാരവടീഃ.)

ദീപ്തം നിശ്ചയം,

ലോകർതിങ്ങിവളരുന്ന മധ്യഭൂമി മേവി-
 നോരു മണിദീപ,മ-
 ഞാദരേണ ബത! കൈതൊഴുന്നു, തിരയുന്ന
 നായ്ക്കർരിരുമുന്വിലേ;
 നോക്കിവന്ന ദിശി കണ്ടതി,ല്ലതിനപായ-
 മെന്തു ഭൃശമെന്നതും
 തോന്നിതില്ലഹമ! പാപ്പിലായ് നെടിയ വീപ്പ്-
 മിട്ടു വിവശോസ്തി ഞാൻ. വ്യ വ്യ

വിപ്രന്മാരിടതിങ്ങി രങ്ഗനികടേ
 ക്രമേണമേണാക്ഷിമാർ
 വേണം ഭൂഷണഭൂഷിതാഃ, കവികളും
 ചേട്ടോ വിടന്മാരതും,
 ഉദ്വീചാലകർ ഗദ്വിതോദ്യുതഭാ-
 സ്തിക്കിത്തിമർത്തങ്ങനേ,
 നല്ലോന്നിസ്സഭതന്നിൽ വന്നതു മഹാ-
 ഭാഗ്യം തുലോം മാമകം! വ്യൻ

വെള്ളിക്കുന്നിൽ വസിപ്പോൻറെ
 പിള്ളക്കൂട്ടത്തിൽ മുത്തവൻ,
 കള്ളമെന്വേ തുണയ്ക്കേണം
 നായ്ക്കരൈക്കണ്ണിലാക്കുവാൻ. ൦ൻ

(നേപഥ്യേ)

ഗ്രന്ഥക്കെട്ടു, മഷിക്കടുക്ക, കവിടി-
 പ്പയ്ക്കൂറ, നാരായവും,
 വെള്ളാരപ്പൊടി, യോഗവട്ട, ഭൂതിത-
 പ്പാഴ്ക്കൂറയും, ഗോപിയും,
 ഭൂളായ്ചേർത്ത മാറത്തരം തുളസിയും,
 രദ്രാക്ഷവും, ഹാസകൻ,
 പൂർത്താഗ്രസരവൈഷ്ണവാധിപനീവൻ
 സമ്മാനനീയൻ തുലോം. ൻ ൧

(ഗദ്യം) ഘോ വാസ്തവ! വിഭവൻ! ക്ഷണമാത്രം തത്ര സ്ഥിയതാം; അത്ര വടമൂലനിവാസിനഃ കസ്യചിത് പുരുഷവരസ്യ ക്ലേശാവനോഭനാത്ഥം കാചിത് കഥാ കഥ്യതാം.

(നേമെ)

പിഷാരഃ—

ഇപ്പോൾ കേട്ടതു നായ്ക്കർതന്റെ വിരഹം-
വസ്ഥാമഹം കല്പയേ;
എന്നു ഞാനിനി വൈകിയാതെയവിടെ-
പ്പോവാൻ തുനിഞ്ഞീടിനേൻ;
നാനാനാഡികളും തളന്നു ഗമനോ-
ദേഗാലിതെന്നാകിലും
മാനിൻപേടകണക്കെ ചാടി വിരവോടെ-
ത്തിടുവൻ തത് ക്ഷണാത്.

൯൨

(തഃ പ്രവിശതി നായ്ക്കർ)

സ്മരാമൃഹം പ്രഥമസങ്ഗമസംഭവം തം
വൃത്തം തഭീയമഭനോബുവകേളികാരം,
സ്നേഹാർപ്പിഷ്ടപരിപകമരോജയുഗ്മം
സദ്യോ വിവിക്തചികരാത് സുമനാംസി ദേവ്യാഃ

൯൩

(പ്രചിശ്ര)

പിഷാരഃ—

സ്മരാമി ഞാനപ്പഴമേടിസങ്ഗമം,
കൊടുമ്പിരീന്താമതികാമസംഭവം,
കുടുംകടുത്തുള്ള പിടിച്ചുപുട്ട(ലും?ലാ),-
ലെടത്തല(ത്തവിടു ? കൈട്ട)തിരുന്നതും വിഭോ!

൯൪

നായ്ക്കർ—

ജംഭാരിരേവ ജാനാതി രംഭാസംഭോഗസംഭ്രമം;
ഘടമേടീവദഃ കിം ന ജാനാത്യമരസുന്ദരീം?

൯൫

പിഷാരഃ—

കുംഭാസ്യപി സംഭോഗേ സമൃഗാനന്ദദായിനീ;
സംഭോഗാദധികം രംഭാ കിം കരോതി സുരാംഗനാ?

൯൬

(൧൫) ഭോ മുർവ! ഏതാദൃശ്യ രസികജനമനോമോഹ-
നന്യ വൃത്തന്യ രൂപണേ അനധികാശീ ഖലു ഭവാനു. ഏവ
മപി,

ഭോ! ഭോ! പരക നീ തുണ്ണും
മദാന്ത്യാപേതനാത്മമപി മേ
ഇഷ്ടഗ്രാഹ്യരിതമിതെല്ലാം
അനയാ വിരഹാസഹഞ്ച ക(ഷം ? മം). ന്റെ
(ദ്രാവിഡവൃത്തം)

കഷ്ടം! കഷ്ടമിതിഷ്ടംവരുവാൻ
ഇടിപ്പെണ്ണിൻചരിതം കേട്ടാൽ
മട്ടലർബാണാനമൊട്ടല്ലവളുടെ
ചട്ടംകണ്ടാലതിഭൂരത്ത്.

നീണ്ടകുറുത്തവൾതലമുടികണ്ടാൽ
ചണ്ടിക്കൂട്ടം കമ്പിടമല്ലോ
ചെമ്പകമതിനാട പൂമണമാർത്ത
പേർത്തുപറവാനോത്തുംകൂടാ.

കണ്ണുതപെരുകും കണ്ണുകൾരണ്ടും
കണ്ടാൽ, കരിമയകൂവളമതിനും;
അവളുടെ കവിളുകൾ എവ്വടിപാർത്താൽ
കണ്ണാടികളും ചൊവ്വല്ലേതും;

ചുണ്ടുകൾ കണ്ടാലഴകിപ്പിപ്പോൾ
എന്തിന്മ വേണ്ടതു തൊണ്ടിക്കയ്യോ!
കണ്ണം നെടുതായ്കാണ്കിലൊളിക്കും
ശംഖം; മുലകളുമതുലമലാഭം.

പെട്ടിയൊടൊക്കും നടുവിട കണ്ടാൽ
തുടയതു കണ്ടാൽ കരീകരതുല്യം
ചെപ്പുകടത്തൊടൊപ്പോന്നവളുടെ
മുട്ടുകൾ രണ്ടും ശിപ്പം ശിപ്പം.

കാ(ച്ച ? ല)ടിയോടങ്ങത്തലയോടീട-
പാർത്തിന്മ കണ്ടാലാക്കിന്മ വേണ്ടു.

പറഞ്ഞോടൻ

ദുർവാക്കു ചൊല്ലുവൊരു മുത്തവിരാരനേ പ-
 ക്കുവീതല ചൊടിപെടുപ്പനടിച്ചതന്നെ,
 കെല്ലോടിവന്റെ മുതുകത്തു ചവിട്ടി ഞാനോ
 മരോപ്പറം മറിതിരിപ്പു കുറുപ്പിനാണെ! ന് വ

നായ്ക്കർ—സഖേ! അത്ര ഭവതീം ദ്രഷ്ടം ക ഉപായം?
 പിഷാരം—

പുഷ്പത്തൊടു സമം സ്രീകരം,
 ശിലും കേട്ടിട്ടതില്ലയോ?
 അല്പം ക്ഷമിക്കിലപ്പോഴേ
 മത്പ്രയത്നം ഫലീഭവേത്. ന്ൻ

നായ്ക്കർ—

ഞാൻതാനിക്കു പിരിഞ്ഞുചോന്ന സമയേ
 പൂന്തേൻമൊഴി ചെയ്തതെ,-
 ഞെല്ലാമെന്നൊടു ചൊല്ലുവേണമവിടെ
 യ്ക്കാഹന്ത! പോയോ ഭവാൻ?
 സന്താപിച്ചവരും വാഴ കയോ? സരസമാ-
 യിട്ടുണ്ണു ഞ്ഞുകയോ?
 കഷ്ടം! ഞാനിനി വേണ്ടതെന്ത, തുമരോ!
 ചിന്തിച്ചുചൊല്ലാ, സഖേ! ൧ ൦ ൦

പോയെന്നാകിലപായമിന്നവരും,
 പ്രാഴിക്കുമപ്പാഴനും
 കാൺകിൽ കാൽക്ഷണമിന്ന വാറുകിരവരും.
 ത്തീടുന്നു നിസ്സംശയം;
 രണ്ടെന്നാകിലുമേതുജാതിമരവു-
 ന്നോളെന്നറിഞ്ഞീടുവാൻ
 പൂവ്ം ഗച്ഛ; ഭവാൻ മമൈവ കരമി-
 ന്നാഗ്രഹ്യതാം സതപരം. ൧ ൦ ൧

(പ്രവീശ്യ വൃദ്ധയാ സഹ)

മുത്തപട്ടർ—

കേളൻകോപ്പകരം കച്ചുകിച്ചവഹയിൽ
 കച്ചോടമില്ലെ നമു-
 ക്കി; ചെച്ചക്കൊത്തൊരു ശക്തിശിക്ഷിശിലവു-
 ക്കേതും വമൈവ കാണലൈ

ബ്രഹ്മാണേയ ബഹുക്രീത്തിപൊക്കിന പൈതം-
 തൃക്കോവിലപ്പാ! മഹാ-
 രാശാവേ! കെടുവായ്യാമക്കൊരു നമ-
 സ്കാരം വിടുണേനമം.

൧൦൨

പൂജ—

എന്നമ്മ, മുത്തിയിള മുത്തിയുമെൻകലത്തിൽ
 മൂന്നു പിറന്ന മറവായവരേവരുംതാൻ
 അന്നനു പൂജയിടു മുത്ത പദൈവ വാധാ
 എന്തുള്ളിലുള്ള നിനവിന്നു തുണച്ചിരിക്ക. ൧൦൩

എന്തയ്യോ പെണ്ണിനേവം വരുവതിനധുനാ
 കാരണം? നേരുപാത്താൽ
 ചന്തം പോരായ്ക്കയോവാൻ? ഇവളൊരുപിഴ്വെ-
 ണ്ണാനുമുണ്ടാക്കിയോവാൻ?

ബന്ധംകൂടാതെ മന്തംമറികളിമ തുട
 ണ്ടിട്ടുതോചാ,നിതിപ്പോൾ
 ബന്ധുതപം വെച്ചുപോയോ?യിനി-
 യിഹവരുമോ? എന്തുതാൻചെയ്തയ്യോ. ൧൦൪

മാടമ്പുണ്ടാം, മഹിമപെരുതാം,
 മെയ്യിൽ നന്നായടുക്കാം,
 ധന്യന്മാരാം തരുണരനിശം
 വാണുപോരുന്ന കാലം
 നാമിന്നിത്ഥം നളിനനയനേ!
 നാഴിനെല്ലിന്നുപോരാ
 കാഞ്ഞിപ്പോത്തിൻ പരിച്ച മകളേ!
 കായലിൽ തോന്നുമല്ലോ. ൧൦൫

ഇപ്പെണ്ണിനാങ്ങളയുമച്ഛനമെന്നുവേണ്ട
 എപ്പേരുമായതവിടുനിതി ഞാനിരുന്നേൻ
 ഇപ്പോളിതിങ്ങു വരുമെന്നൊരു നാളുമില്ലെ
 തിക്കാരമല്ല തിരിയായ്ക്കു മിച്ചുകൊൾക. ൧൦൬

പോരും വീര്യവുമങ്ങുനില്ല പുര-
 വൈരീടേ(യ)നൽകണ്ണിൽ നീ
 നീറാഞ്ഞുതെ മലർച്ചെഞ്ചരാ... ..

പോരിന്നാവതുചെയ്തു ഹന്ത! മധുവാ-
 ണീ! ചെൺപിരിഞ്ഞാത്തനായ്
 മേവുന്നമ്മൊടു, ഭീനമില്ല നന-
 വുച്ചേക്കടം കുഴിച്ചീടുവാൻ.

൧൦൭

ഇട്ടപ്പെണ്ണ്—

ഓ! ഹാ! നാഥ! കഴിഞ്ഞതിന്നു കളിയെ-
 നല്ലാതെ വെച്ചിടൊലാ,
 ബാലാ ഞാനറിയാതെകണ്ടു പിഴയി
 ന്നങ്ങൊട്ടു ചെയ്തിടിലും;;
 പൂമൈ തേ പുണരാതെകണ്ടു പുലര-
 ന്നായാലിരാവെന്നുമേ
 പ്രാണാപായമൊഴിഞ്ഞു മറെറാരുസുഖം
 കണ്ടീല ഞാനൊന്നുമേ.

൧൦൮

പറഞ്ഞോടൻ—

ആലം കോരിച്ചൊരികയുടലിൽ ചന്ദനാചാരമായി,
 കാലംചേരും പരിമളമിളപ്പുവിലമ്പന്നുമായി;
 പാരം മൂടാം മലർശരപനിക്കെഴുഷയം കാഞ്ചെതില്ലേ,
 നാഃശ്വേദം നളിനനയനേ! ഞാൻ തൊഴുന്നേ,നുഴന്നേൻ.

[൧൦൯

മാപ്പതൻ ചൊല്ലുകേട്ടതേ
 കോപിച്ചു ഞാനിതോമലെ!
 ബാഷ്പമെത്തിന്നു തുകന്നു?
 പോക (ഞാൻ ? നാം)മണിമന്ദിരേ. ൧൧൦

മാപ്പ — പറഞ്ഞോടാ! (കണ്ണേ)

ശിവ! ശിവ! കലഹിച്ചു കണ്ടനേരം
 ത്രിഭുവനമൊക്കെ മുടിഞ്ഞു ഭൃഗുമായി
 അറിയരുതൊരുവസ്തുവൊന്നു പാത്താൽ
 ചിരിവരുവോന്നിതു ചോച്ച് തമ്മിളിപ്പോൾ. ൧൧൧
 (നായ്കൻ ഇട്ട്യാ ഹസ്തം ഗൃഹീതവാ പരിതോ വിലോകു
 സഗന്ധാമോദം)

ചന്ദ്രസ്താഭമുദേതേ, ചന്ദനതര-
 സ്പന്ദീ ച മന്ദാനിലഃ,
 കന്ദപ്പോ/പിച സന്ദയാതു വിശിഖാൻ
 പഞ്ചാപി സാകം മയി

ഉന്നിദ്രാഃ പ്രസുവന്തു കന്ദലതികാ
ഗന്ധാദി ഹന്തോത്ഥിതാ
കിം മുദ്രാ ഭവതാം പ്രസാദപിശുനാ
സ്രൈണേയമൃഡാമണിഃ.

൧ ൧ ൨

(സയേ നിഷ്കൃന്തഃ.)

(ഭരതവാക്യം)

ഏതത് പരിച്ചഭിനയിക്കുമവർക്ക മേന്മേ-
ലാപത്തു പോന്നനുഭവിക്ക ഇളയ്ക്കുലാത്തു
കൂടക്കലന്ന ചിലസംഗതികൊണ്ടു ശബ്ദ-
ശ്രീമന്മുക്തപദപദ്മകഥാനബന്ധി.

൧ ൧ ൩

ഭരതവാക്യം സമാപ്തം.

ശ്രീഭം ഭൂയാത്.

LIST OF MALAYALAM PUBLICATIONS FOR SALE.

ശ്രീമൂലം മലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥാവലി.

	രൂ.	പ.	കാ.
No. 1—ഗുരുകുമാരൻപാട്ട്	0	7	0
No. 2—ശതമുഖരാമായണം (കിളിപ്പാട്ട്)	0	7	0
No. 3—ഭാഗവതപത്തി (കിളിപ്പാട്ട്)	0	10	0
No. 4—പാവനീപരിണയം (കിളിപ്പാട്ട്)	0	12	0
No. 5—പടപ്പാട്ട് (കിളിപ്പാട്ട്)	0	14	0
No. 6—കല്യാണസൗഗന്ധികം (ഭാഷാചമ്പു)	0	6	0
No. 7—പ്രഹ്ലാദചരിതം (ഹംസപ്പാട്ട്)	0	5	0
No. 8—ഗിരിജാകല്യാണം (ഗീതപ്രബന്ധം)	1	0	8
No. 9—വൃവഹാരമാല (നൃതിഗ്രന്ഥം)	3	1	8
No. 10—ശ്രീമദ്ഭാഗവതം ഭാഷാ (ഗദ്യം) പാഠവാല്യം	1	0	8
No. 11—കൃഷ്ണലീല (ഗീതപ്രബന്ധം)	0	4	0
No. 12—വിംശതി (സമ്പൂർണ്ണം)	0	7	0
No. 13—മോക്ഷദായകം (കിളിപ്പാട്ട്)	0	8	0
No. 14—ശ്രീമദ്ഭാഗവതം ഭാഷാ (ഗദ്യം) പാഠവാല്യം	1	7	10
No. 15—ഭാഷാരായണചമ്പു (ബാലകാണ്ഡം)	1	7	10
No. 16—പാവനീപാണിഗ്രഹണം (ആരവൃത്തം)	0	4	0
No. 17—പ്രൈഷം (ഭാഷ്യഭൂഷിതം)	0	7	0
No. 18—ഭിഷ്ണുപദേശം (ഹംസപ്പാട്ട്)	0	12	0
No. 19—ഭാഷാരായണചമ്പു (അഭയാദ്ധ്യായകാണ്ഡം, ആരണ്യകാണ്ഡം, കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡം)	1	7	10
No. 20—ഭാഷാരായണചമ്പു (സുന്ദരകാണ്ഡം, യുദ്ധ കാണ്ഡം, ഉത്തരകാണ്ഡം)	1	7	10
No. 21—വിഷ്ണുഗീത (ഹംസപ്പാട്ട്) (രണ്ടാംപതിപ്പ്)	0	14	0
No. 22—തത്ത്വമസിദ്യുഃഖ്യാനവും തത്ത്വമസിദ്ധവാക്യ കളിയും	0	4	0
No. 23—ബ്രഹ്മാനന്ദവിവേകസദ്ഭൂതം	0	4	0
No. 24—കണ്ണശ്ശാരതം (ഒന്നാംഭാഗം)	0	14	4
No. 25—രണ്ടുഭാഷാചമ്പുക്കൾ	0	4	4

IN THE PRESS

- ൧. കൌടലീയം (൨-ാം വാല്യം) (ഭാഷാവ്യാഖ്യാന സഹിതം.)
- ൨. ദേവീമാഹാത്മ്യം ”
- ൩. ഭഗവദ്ഗീത ”
- ൪. നാരായണീയം ലക്ഷ്മീവിലാസവ്യാഖ്യാന സഹിതം (൩-ാംഭാഗം.)
- ൫. ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം (൭ഭാഗം.)

UNDERTAKEN FOR PUBLICATION

- ൧. കണ്ണശ്ശഭാഗവതം (൨-ാംഭാഗം.)
- ൨. സൌന്ദര്യലഹരീ (ഭാഷാവ്യാഖ്യാനസഹിതം.)
- ൩. ഭഗവദ്ഗുത്പാന.
- ൪. ഭാഷ്യസാരം.

